

Wiesława Kordaczuk

Zjazd Delegatów Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza - pierwszy w drugim 100-leciu istnienia Towarzystwa

---

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 24, 146-148

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Już po zakończeniu głosowania w sprawie przyznania powyższych tytułów wynikła kwestia honorowania wieloletnich i zasłużonych działaczy Towarzystwa. Postanowiono przyznawać im w przyszłości odznakę „Zasłużony dla Towarzystwa”. Delegaci zaaprobowali zgłoszony wniosek o skierowanie do p. Józefa Mikołajtisa, byłego wieloletniego przewodniczącego Oddziału Towarzystwa w Częstochowie, listu z podziękowaniem za pracę w Towarzystwie i podkreślającego jego szczególne zasługi.

Pierwsze egzemplarze medalu pamiątkowego Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, wybitego z 3-letnim opóźnieniem z okazji 100-lecia istnienia Towarzystwa, zostały na wniosek Zarządu Głównego przyznane działaczkom tarnowskiego Oddziału Towarzystwa: mgr Halinie Bednarczyk, mgr Krystynie Głombowej, mgr Annie Krakowskiej oraz mgr Jadwidze Jaroszowej — kierownicze Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Tarnowie, a także Marii Kaniowej — wiceprezydentowi miasta Tarnowa. W imieniu odznaczonych podziękowała pani H. Bednarczyk. Prof. Z. Libera zamknął obrady dziękując Oddziałowi Tarnowskiemu za zorganizowanie Zjazdu, piękną oprawę i serdeczne przyjęcie delegatów.

Teresa Brzeska-Smerkowa

ZJAZD DELEGATÓW TOWARZYSTWA LITERACKIEGO IM. A. MICKIEWICZA — PIERWSZY W DRUGIM 100-LECIU ISTNIENIA TOWARZYSTWA

W dniach 22 - 24 IX 1989 r. w Tarnowie odbyły się dwie sesje naukowe oraz obrady Zjazdu Delegatów Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza.

Obie sesje odbywały się w Sali Lustrzanej gmachu przy ul. Wałowej 10 i miały charakter rocznicowy: „Dwudziesta rocznica śmierci Prof. dra Zenona Klemensiewicza — wybitnego tarnowianina” i „Pięćdziesiąta rocznica wybuchu II wojny światowej”.

Na pierwszej sesji referaty wygłosili: prof. dr Irena Bayerowa (córka Profesora): „Kim był Zenon Klemensiewicz?”; prof. dr Krystyna Pisarkowa: „Wspomnienia o Profesorze”; dr Barbara Kryda: „Nauczyciel polonista jako przewodnik w świecie wartości języka i literatury — w myśli dydaktycznej Zenona Klemensiewicza”.

Na sesji drugiej zostały wygłoszone następujące referaty: prof. dr Jerzy Świąch: „Strefy milczenia, II wojny światowa w literaturze”; doc. dr Irena Maciejewska: „Literatura życiem pisana (Zapis losów Żydów w literaturze polskojęzycznej)”; dr Ryszard Wojciechowski odczytał referat doc. dra Stefana Treugutta, który nie mógł przyjechać do Tarnowa: „Literatura — społeczeństwo — tradycja”.

W sesjach oprócz delegatów i członków Oddziału Tarnowskiego Towarzystwa-

twą Literackiego uczestniczyło wiele osób z placówek kulturalno-oświatowych, nauczycieli i uczniów szkół tarnowskich.

24 września w sali konferencyjnej Domu Nauczyciela odbyły się obrady Zjazdu Delegatów Towarzystwa, który reprezentowali 29 Oddziałów.

Dzięki znakomitej organizacji sesji naukowych i Zjazdu, co zawdzięczamy Oddziałowi Tarnowskiemu, przede wszystkim p. Halinie Bednarczyk i p. Krystynie Głombowej, uczestnicy Zjazdu mieli możliwość zwiedzenia Starówki i muzeów tarnowskich oraz zobaczenia późnogotyckiego zamku rycerskiego w Dębnie i szlacheckiego dworku z wieku XIX w Dołędze.

Nadzwyczaj interesujące było zwiedzanie Muzeum Diecezjalnego, założonego w Tarnowie już w 1888 r. przez X. Józefa Bombę. Posiada ono wspaniałe zbiory gotyckiej sztuki małopolskiej (szkoła krakowsko-sądecka), pochodzące z kościołów i kaplic diecezji. Tu znajduje się arcydzieło polskiego malarstwa XV-wiecznego, notowane w literaturze światowej — *Oplakiwanie Chrystusa*, oraz wspaniały zbiór Madonn gotyckich, tryptyki z XIV i XV w., rzeźba sakralna. W tymże Muzeum osobne działy stanowią: rzeźba ludowa z Paszyna koło Nowego Sącza i pochodzący z 10 różnych krajów zbiór obrazów na szkle, z przekazanej w 1929 r. kolekcji prywatnej mieszkającego w Tarnowie Węgry, Norberta Lippóczy'ego. Gotycka katedra, przebudowana w XIX w., mieści w swym wnętrzu nagrobne pomniki renesansowe Tarnowskich h. Leliwa i Ostrońskich, dłuta J. M. Padovano i J. Pfistera. W renesansowym Ratuszu uczestnicy Zjazdu obejrzeli zbiory pochodzące z Gumnisk, z dworu ostatniego właściciela Tarnowa, hr. Sanguszków, m. in. liczącą około 100 obrazów galerię portretów sarmackich z XVII - XVIII w., zbiór szkła i porcelany z manufaktur polskich i zachodnich, m. in. z Korca, Baranówki, Horodnicy i Cudnowa (obecnie własność Muzeum Okręgowego).

24 września, w niedzielę uczestnicy Zjazdu pojechali autokarem do odległego od Tarnowa o 22 km Dębna, gdzie zwiedzili gotycki zamek rycerski, wzniesiony pół wieku wcześniej niż Wawel przez krakowskiego kasztelana Jakuba Dębińskiego. W latach 1589 - 1591 (zamek należał wtedy do sekretarza króla Stefana Batorego, Ferencza Wesseliniego) mieszkał tu i tworzył największy poeta węgierskiego renesansu, Balint Balassi. W XVIII w. zamek był własnością Lanckorońskich, po upadku Powstania Listopadowego przyjmował przedzierających się do granicy austriackiej powstańców. W latach 1864 - 1865 był w nim Jan Matejko. Obecnie jest to Muzeum Wnętrz Zabytkowych: kaplica z 1602 r., sala rycerska z sarmackimi portretami, XVIII-wieczny salon z wyposażeniem w stylu rokoko, XIX-wieczna jadalnia. Następnie przez Wierzchosławice (Muzeum — Dom Wincentego Witosa) i Borzęcin Dolny (miejsce urodzin Sławomira Mrożka) pojechano do Dołęgi, miejsca związanego z Ignacym Maciejowskim (Sewerem), który ożenił się z córką właścicieli Dołęgi, Marią Günther. Dwór w Dołędze pochodzi z pierwszej połowy XIX w., posiada zachowane wnętrza z wyposażeniem

z drugiej połowy XIX w. Jest tu wiele pamiątek z Powstania Styczniowego (w pobliżu organizowały się oddziały, które szły potem przez Wisłę do Lan-giewicza), są portrety pędzla Wyspiańskiego, obrazy Lorentowicza, oraz przedmioty użytkowe z ubiegłego wieku i początku naszego stulecia.

Zwiedzane zabytki przybliżyły uczestnikom Zjazdu ziemię tarnowską i miasto Tarnów, gdzie najwcześniej powstał Oddział Towarzystwa. Sesje naukowe i Zjazd wykazały z jednej strony miejsce i rolę Towarzystwa w społeczeństwie, z drugiej — nowe zadania dla miłośników literatury polskiej, przede wszystkim dotyczące nauczania języka ojczystego i historii literatury.

Wiesława Kordaczuk

WYKAZ ODCZYTÓW WYGŁOSZONYCH W ODDZIAŁACH TOWARZYSTWA W OKRESIE OD 1 STYCZNIA 1988 DO 30 CZERWCA 1989 R.

Na podstawie sprawozdań Oddziałów zestawiała Wanda Roszkowska-Sykałowa

1. BIAŁA PODLASKA, 15 czł., 3 odcz.
  - M. Sawczuk: „Nauka o kulturze języka w szkole średniej”
  - J. Gałecki: „Poezja legionowa”
  - A. Bechta: „Problemy wychowawcze w pracy polonisty”
2. BIAŁYSTOK, 43 czł., 37 odcz.
  - A. Mierzejewski: „Mickiewicz według Norwida”
  - W. Smaszcz: „Jan Lechoń o Mickiewiczu”
  - Sesja naukowa „Człowiek na pograniczu kultur — spotkanie II (w tysiąclecie chrztu Rusi)”, 21 V 1988 r.:
    - E. Feliksiak: „Ethos chrześcijański w poezji białoruskiej XIX i XX wieku”
    - E. Smułkowa: „O polsko-białorusko-litewskim pograniczu językowym w praktyce religijnej kościołów”
    - K. Sacharczuk: „Współistnienie wyznań i religii w krajobrazie pamięci S. Vincenza”
    - M. Gawrychowska: „Sakralizacja Ukrainy w przestrzeni ludzkiego doświadczenia w *Złotej Hramocie* J. Łobodowskiego”
    - E. Rogalewska: „Symbolika krzyża w kulturze ludowej na pograniczu polsko-ruskim”
    - W. Szerszunowicz: „Obrzędowość pogrzebowa w tradycji katolickiej i tradycji prawosławnej”
    - Z. Ryter: „Tysiącza lat so dnia wwieidienija christianstwa na Rusi”
  - Sesja naukowa „Adamowi Mickiewiczowi. W 190-lecie urodzin”, 2-4 XII 1988 r.:
    - Z. Sudolski: „Zagadkowe meandry biografii Mickiewicza”
    - S. Rosiek: „Zwłoki Mickiewicza”
    - P. Roguski: „Ogłoszenie i skomentowanie nieznanego listu z roku 1836 zawierającego charakterystykę Mickiewicza”
    - W. Adamiec: „*Mickiewicz* Aliny Witkowskiej”
    - M. Tatar: „Sprawy poważne i żartobliwe w *Balladach i romansach* A. Mickiewicza”
    - M. Kalinowska: „Wizja Grecji w Przedmowie do I tomu *Poezji* Mickiewicza”
    - J. Winiarski: „*Dziadów* część... koniecznie pierwsza”